

Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark Brandenburg

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1842

XVIII. Pabst Nicolaus V. hebt die Ercommunication des Bischofs von Havelberg und des Erzbischofes von Magdeburg wegen der Wilsnacker Streitigkeiten auf und beauftragt drei Commissarien dem ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54306](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54306)

omnibusque alijs et singulis praemissis, dum sic vt praefertur, per praefatum Reuerendissimum in Christo patrem et dominum, dominum Fridericum Archiepiscopum, primatem et Executorem, ac coram eo fierent et agerentur, vna cum praenominatis testibus interfui, eaque sic fieri vidi et audiui: Ideo praefens publicum Instrumentum manu alterius fideliter conscriptum exinde confeci, subscripsi, et in hanc publicam formam redegi, signoque, quo autoritate Apostolica praedicta vtor, et nomine meis solitis et conuetis, vna cum eiusdem domini Episcopi, primatis et Executoris appensione sigilli signavi et communiui, Rogatus et requisitus in fidem et testimonium omnium et singulorum praemissorum.

Radh Lüdffe.

XVIII. Pabst Nicolaus V. hebt die Excommunication des Bischofs von Havelberg und des Erzbischofes von Magdeburg wegen der Wilsnacker Streitigkeiten auf und beauftragt drei Commissarien dem Erzbischofe Genugthuung zu verschaffen, im Jahre 1453.

Nicolaus Episcopus, Servus Servorum Dei, venerabilibus fratribus Misnensi et Merseburgensi Episcopis, ac dilecto filio Praeposito Sanctorum Simonis et Judae Goslariensi, Hildesemensis dioeceseos, salutem et Apostolicam benedictionem. — Sane dudum postquam nos Rectori Parochialis Ecclesiae, in Wilsnack Havelbergenfis dioeceseos pro tempore existenti, certis tunc pervasionibus moti concesseramus, quod in eadem Ecclesia, in qua tres hostiae transformatae conservari dicebantur, pro incremento devotionis fidelium ad eam concurrentium apud dictas hostias sive locum, ubi illas condecorate reponi contigerit, alia consecrata hostia in vasa vel Crystallo congruenti, quotiens ipsi Rectori videretur, poni et fidelibus ipsis ostendi valeret, et postmodum dilectus filius noster Nicolaus t. t. S. Petri ad vincula Presbyter Cardinalis, tunc noster et Apostolicae sedis in illis partibus legatus, inter alia statuerat et ordinaverat, quod ubicunqve tales transformatae hostiae reperirentur, per omnes provincias legationis suae statim postquam statutum et ordinatio hujusmodi ad notitiam Sacerdotum, qui illis locis praeesent, deducta forent, ab ulteriori publica ostensione transformatarum hostiarum hujusmodi penitus cessarent, diversis censuris et poenis in secus facientes et eorum loca adjectis, inter venerabiles fratres nostros, Fridericum Archiepiscopum Magdeburg, qui in sua Provincia statuti et ordinationis hujusmodi executioni per dictum Cardinalem, tunc Legatum, deputatus erat, et Conradum Episcopum Havelberg, ex eo, quod idem Archiepiscopus statutum et ordinationem praedicta exequendo praefatas transformatas hostias in dicta parochiali Ecclesia ut dicitur conservatas sub poenis et censuris praedictis de cetero ostendi prohibuerat, ipsaqve statutum et ordinationem observari mandaverat, nec non praedictus Episcopus, cujus Episcopali mensae dicta parochialis Ecclesia perpetuo unita et annexa fore asseritur, executioni et mandato hujusmodi se opposuerat, orta exitit materia quaestionis, ex qua tandem vt intelleximus ad hoc devenit fuit, quod Archiepiscopus praefatum Episcopum excommunicationis sententiam et alias poenas in dictis statuto et ordinatione contentas incidisse, et praefatam Ecclesiam parochialem Ecclesiastico interdico suppositam fore declaravit. Ex adverso vero idem Episcopus, asserens per praemissa sibi ab ipso Archiepiscopo graves fuisse injurias irrogatas, super hoc petendo Archiepiscopum ipsum compelli ac condemnari ad praestandam sibi satisfactionem debitam ratione injuriarum hujusmodi coram dilecto filio Theoderico Steckow Praeposito Ecclesiae Brandenburgensis, Conservatore, ut dicebat praefatus Episcopus, contra inferentes sibi in bonis ac rebus et juribus suis molestias vel jacturas, per literas

dictae sedis deputato, praetextu litterarum hujusmodi et contra eundem Archiepiscopum procedendo in eum, ac etiam dilectus filius Johannes Eykendorp, Praepositus Ecclesiae S. Nicolai Stendaliens. Halberstad dioeceseos, cui dictus Praepositus Ecclesiae Brandenburg. sub certa forma super hoc commiserat vices suas, in nonnullos adhaerentes praedicto Archiepiscopo et sibi subditos diversos, et tandem excommunicationis sententias promulgavit, ac Archiepiscopus Parochialem Ecclesiam interdictam et Episcopum excommunicatum ac praepositi praedicti Archiepiscopum et adhaerentes ac subditos praefatos excommunicatos fecerunt publice nuntiari. Vnde in partibus illis gravibus subortis scandalis, etiam quidam, a quorum oculis timor Dei penitus abcessit, in favorem praefati Episcopi, vel sub colore vindicandi sibi, ut asserbant, irrogatas injurias, in nonnullos subditos ipsius Archiepiscopi hostiliter irruentes, quam plures ex eisdem subditis, bobus, jumentis, eqvis et aliis rebus et bonis spoliarunt, et illa in praedam abduxerunt. Nos igitur prout ex debito nobis incumbit officii nostri, ne scandala hujusmodi in deteriora serpent, super praemissis remedio oportuno, per quod revocatis in irritum, quae de facto gesta fuere, et via facti partibus ipsis et hinc inde eorum fautoribus praeccludatur et praemissa questionis materia cum aliis, quae ex illa emerferunt, causis, postquam super certis negotiis causas hujusmodi contingentibus et de quibus adhuc amplius certiorari desideramus, certificationem hujusmodi receperimus, debito ministerio justitiae sepiantur, providere volentes, processum per praedictos Praepositos adversus dictos Archiepiscopum et sibi adhaerentes, ac clerum eidem subjectum propterea habitum cum inde secutis nullum et irritum fore ac sententias per eos in eisdem Archiepiscopum ac subditos et adhaerentes latas, eos et alios quoscunque minime arctare Apostolica auctoritate decernimus ac etiam declaramus, nec non quicquid per eundem Archiepiscopum contra dictum Episcopum Havelberg quoad censuras, quas ipsum incidisse declaravit et interdictum hujusmodi, quo praefatam parochialem Ecclesiam supposuit, gestum et factum extitit, etiam pro infecto haberi volentes quascunque causas, quas Archiepiscopus et sibi adhaerentes ac subditi sui contra Episcopum ac Praepositos praedictos, nec non vice versa Episcopus seu sui praedicti sibi adhaerentes eisdem Archiepiscopo adhaerentibus et subditis praemissorum occasione movent seu movere intendunt, ac etiam quascunque causas appellationum per partes ipsas hinc inde ad sedem praedictam interjectarum, ex quibusvis commissionibus nostris coram quibuscunque iudicibus in dicta curia pendentes, quarum etiam statum praesentibus haberi nolumus pro expresso, Harum serie usque ad beneplacitum nostrum dicta auctoritate suspendimus, ut certioratione praedicta per nos recepta partibus ipsis breve in praemissis ministrari possit justitiae complementum, et nihilominus eisdem partibus ac omnibus aliis eorundem fautoribus, adhaerentibus et subjectis, cujuscunque status, gradus, ordinis vel conditionis, etiamsi Pontificali, aut alia quovis Ecclesiastica vel mundana dignitate praefulgeant, districtius inhibemus, ne quis eorum alterum excommunicatum facere, denunciari aut etiam adversus alterum quicquam praemissorum occasione via facti attentare praesumant, statuentes, quod quisquis ex eis post publicationem praesentium in Magdeburgensi, Halberstadeni et Merseburgensi Ecclesiis faciendam, quicquam via facti per quaecunque diffidationes, depraedationes, incendia aut alias invasiones attentaverit, excommunicationis sententiam, a qua ab alio quam Romano Pontifice praeterquam in mortis articulo constitutus, et idonea cautione ac debita satisfactione praestanda praevia, absolvi non possit, incurrat ipso facto. Praeterea Volentes, quod despoliationibus et depraedationibus et aliis damnis dictis Archiepiscopo et ejus subditis irrogatis, debita per eos quos id contingit, fiat satisfactio, et praesens nostra inhibito debita executionis praesidio adjuvetur, discretioni vestrae dicta et Apostolica auctoritate committimus et mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos aut alium aut alios praesentes literas dictis partibus hinc inde et aliis quos id contingit solenniter publicantes, postquam vobis de spoliis et depraedatione et aliis damnis hujusmodi et per quos illa irrogata fuerint, legitime contiterit, spoliatores et depraedatores ipsos

ac alios quos id concernit ad praestandam Archiepiscopo et subditis debitam satisfactionem hujusmodi nostra auctoritate per censuram Ecclesiasticam et alla juris remedia, monitione praeuia, appellatione postposita compellatis. Et nihilominus omnes et singulos, quos inhibitionis nostrae hujusmodi poenam incurrisse vobis legitime constiterit, illos poena hujusmodi irretitos fore declaretis et denunciatis et ab aliis denunciari, et ab omnibus arctius vitari faciatis, donec debita satisfactione praeuia ab ea absolutio- nis beneficium hujusmodi meruerint obtinere, quoslibet etiam contradictores et rebelles simili censura compescendo. Et nihilominus legitimis per vos super his habendis servatis processibus, illos quotiens expedierit aggravare curetis, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Ceterum si vobis per summariam informationem legitime constiterit, quod praemissorum occasione per vos monendorum et citandorum praesentia pro hujusmodi citationibus et monitionibus faciendis tute et secure haberi ne- queat, nos vobis citationes et monitiones per edictum publicum locis affigendum vicinis et publicis, de quibus fit verisimilis coniectura, quod ad citandorum et monendorum hujusmodi notitiam pervenire va- leant faciendi plenam concedimus auctoritate praedicta tenore praesentium facultatem volentes et decer- nentes, quod hujusmodi sic factae citationes et monitiones ipsos sic citatos et monitos perinde arceant ac si de eis personaliter et praesentialiter factae forent, non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae VIII. Praedecessoris nostri illis praesertim, quibus cavetur, ne quis extra suam civitatem et dioe- cesin, nisi in certis exceptis casibus et in illis ultra unam dictam a fine suae dioeceseos evocetur; seu ne iudices extra suam civitatem et dioecesein, in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, aut aliis vices suas committere praesumant, ac de duabus diocesis in concilio generali editis et aliis Apo- stolicis constitutionibus contrariis quibuscunque, Aut si aliquibus communiter vel divisim a dicta sit sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari aut ultra vel extra certa loca ad iudicium evo- cari non possit per literas Apostolicas, non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae M. CCCCLIII. IV Idus Martii, Pontificatus nostri anno VII.

Nach Olearii Magdeburgischem Copialbuche, Manuscript vol. 2. p. 374.

XIX. Vertrag Ciriaci Ror und Hennings Windelbaud mit dem Bischof Conrad von Ha-
velberg und der Stadt Wilznack, vom Jahr 1455.

Wi Ciriacus Ror vnnde Henningh windelbaud, anders ghenomet wisscherupp, Bekennen vnnde betugen apenbar in duffzen briue vor alfweme, dat wy myt vulbord, rade vnnde willen henningh vnnde Claus brudere, beyde gheheyten de windelbaude, in eren twier iegenwardicheyt vnz myt vnnfzem gnedigen heren von havelberge, Biffchopp Conrad, myt dem Rade, ghilden vnnde den meynen borg- hern tor wilznack vmme fodane sake, vnwillen vnde twidracht, de wy hadden vmme vnnfzes frundes willen, kone windelbaud Seliger, ghentzlick in fruntseapp wol verdraghen hebben, so dat dar vnder vnnfz allen sament ewighe sohne gheschyn is jn sodaner wise, dat wy, effte ymand in vnnfzerm ghe- flechte, frund effte fromde, ghebaren effte vngebaren, in tokamen tiiden dar vorder ypp faken scholen effte manen, des wy vorfereuen Ciriacus vnnde henigh den gnanten ghenedigen vnnfzen heren, heren Conrad biffchopp to havelberghe, deme Rade, ghilden vnnde meynen borghern tor wilznack eyn recht ghewere wesen willen vor alfweme. Ouer duffze selue verdracht, enninghe vnnde sohne sint gheweszen de werdighe here Gherd Rodeuos, prouest to havelberge, Diderik van Quitzow vnnde Diderick veelrog-